Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 1997–1998

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1220

Vragen van het lid **Hendriks** (Fractie Hendriks) over *arsenicum.*
(Ingezonden 7 april 1998)

1
Staat in het rapport «Gezondheidsrisico's van houtverduurzamingsmiddelen: Oriënterende evaluatie voor CCA-zouten»,[1] dat de achterblijvende as na ongecontroleerde verbranding ongeveer 5600 mg arseen per kg bevat en dat daarmee de grens van gevaarlijk afval honderdvoudig wordt overschreden?

2
Kent u het rapport «Basisdocument Arseen»[2] dat bij ongecontroleerde verbranding van met arseen geïmpregneerd hout 20 tot 80 procent van het arseen in de lucht terechtkomt, en dat het arseen nagenoeg volledig aan aërosolen gebonden is?

3
Staat in dat laatste rapport verder, dat het betreffende arseen in aërosolen tot een van de allerfijnste aërosolfracties behoort (massamediaan circa 0,4 µm en 85% beneden 1 µm) en dat dit bij inademing tot diep in de longblaasjes terecht kan komen en zo kanker kan veroorzaken?

4
Kwalificeert het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in een uitspraak van 19 februari 1998[3] dat arsenicum in principe in al zijn verbindingen kankerverwekkend is, omdat het in het menselijk lichaam wordt omgezet in arsenaat dat de plaats van fosfaatgroepen in het DNA inneemt, wat leidt tot fouten bij de celdeling en als zodanig tot kanker?

5
Stelt het Hof verder dat de overheid op grond van artikel 8 EVRM een actieve rol moet spelen bij het verstrekken van informatie over de risico's van met arseen geïmpregneerd hout als dat het privé-leven van mensen ernstig nadelig kan beïnvloeden?

6
Is het u bekend dat over geheel Nederland met arseen geïmpregneerd afvalhout wordt verbrand in houtkachels, in open haarden binnenshuis, en op brandstapels in de buitenlucht, zonder dat de Staat de inwoners heeft geïnformeerd over de risico's van de vrijkomende arseenaërosolen in de lucht en de zeer hoge arseenconcentraties in de as?

7
Deelt u de mening, dat de Staat op grond van de genoemde uitspraak van het Europese Hof de plicht heeft tot de actieve verstrekking van informatie aan alle inwoners van Nederland over de grote risico's van het verbranden van met arseen geïmpregneerd hout in kachels, open haarden, op brandstapels, en dergelijke?

8
Hoe gaat u deze informatie concreet verstrekken?

9
Erkent u dat de Staat nalatig is geweest om de Nederlandse bevolking te informeren en dat de Staat op basis van de uitspraak van het Europese Hof verplicht is tot het vergoeden van de aangerichte schade?

10
Bent u bereid alsnog uitvoering te geven aan de door de Tweede Kamer op 12 november 1991[4] en op 19 november 1996 aangenomen moties om arseenhoudende wolmanzouten te verbieden?

11
Bent u bereid, gelet op het bovenstaande, de door u gegeven antwoorden op mijn vragen van 6 augustus 1996[5] en op 7 november 1997[6] betreffende het onmiddellijk verbod op het gebruik van arseenhoudende wolmanzouten te herzien?

[1] Ministerie van VWS, november 1994.
[2] Rijksinstituut voor Volksgezondheid, januari 1990.
[3] Jurisprudentie Bestuursrecht 1998, nr. 49 (12 maart 1998, afl. 3).
[4] Handelingen Tweede Kamer, 1991–1992, blz. 781 en 1266; Tweede Kamerstuk 22 300, XI, nr. 25.
[5] Aanhangsel Handelingen Tweede Kamer 1996–1997, nr. 33.
[6] Aanhangsel Handelingen Tweede Kamer 1997–1998, nr. 369.

KVR7108
ISSN 0921 - 7398
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 1998

Antwoord

Antwoord van minister **De Boer** (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer), mede namens de minister van Justitie en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (Ontvangen 13 mei 1998)

1
In het rapport «Gezondheidsrisico's van houtverduurzamingsmiddelen: oriënterende evaluatie voor CCA-zouten» van het RIVM staat dat de achterblijvende as na ongecontroleerde verbranding ongeveer 5600 mg arseen per kg bevat. Er wordt geen uitspraak gedaan over gevaarlijk afval.

2
Ja.

3
Het is correct dat het «Basisdocument arseen» van het RIVM vermeldt dat arseen in aërosolen tot de fijnste aërosolfracties behoort, met dien verstande dat dit geldt voor een *landelijke* omgeving. In een *stedelijke en industriële* omgeving zijn de aërosolfracties met arseen aanzienlijk grover (tot 3 µm).
Het basisdocument gaat ook in op de kankerverwekkendheid van anorganisch arseen wanneer dit wordt ingeademd. Op grond van het werkingsmechanisme is hiervoor een drempelwaarde aan te geven. Voor de algemene bevolking wordt een veilige concentratie in lucht afgeleid van 500 ng/m^3. In zijn advies van 19 februari 1993 stemt de Gezondheidsraad hiermee in.
De gemiddelde concentratie van arseen in lucht is in ons land veel lager, 1–50 ng/m^3. De bijdrage van verbranding van arseenhoudend hout aan het gemiddelde arseengehalte in lucht is gering vergeleken met die van andere bronnen zoals kolengestookte elektriciteitscentrales en de metaalindustrie.

4
Neen. De uitspraak d.d. 19 februari 1998 van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens inzake Guerra e.a. versus Italië betrof een chemische fabriek, gelegen op 1 kilometer afstand van de stad. De fabriek stootte giftige gassen uit en deze dreven in de richting van de stad. Het Hof gaat in zijn uitspraak niet in op de kankerverwekkendheid van arseen.

5
Het Hof heeft zich in deze uitspraak niet uitgelaten over met arseen geïmpregneerd hout. In meer algemene zin stelt het Hof evenwel het volgende:
a. Ernstige milieuverontreiniging kan een nadelige invloed hebben op het welbevinden van een individu en het genot van diens omgeving en maakt daarmee inbreuk op het recht op privé-leven;
b. Alhoewel artikel 8, tweede lid, van het ERVM inmenging van het openbaar gezag in de uitoefening van het recht op privé-leven niet toestaat, tenzij bij wet anders is voorzien, kan artikel 8 positieve verplichtingen voor de Staat met zich mee brengen om inbreuken op dat recht te voorkomen of tegen te gaan.
In voornoemde zaak had Italië volgens het Hof omwonenden van de chemische fabriek de essentiële informatie moeten verschaffen, zodat omwonenden in staat waren geweest de risico's van het op die plaats wonen voor zichzelf en hun gezinnen in te schatten. In de uitspraak wordt erop gewezen dat het gaat om een fabriek die valt onder de Seveso-richtlijn inzake de risico's van zware ongevallen. Deze richtlijn brengt ook verplichtingen voor de Staat met betrekking tot het informeren van de omwonenden met zich mee.

6 en 8
Het is mij bekend dat het voorkomt dat men verduurzaamd afvalhout verbrandt in bijvoorbeeld open haarden en houtkachels. Dit is een ongewenste situatie, zoals ik al eerder heb aangegeven in het beleidsplan Niet-landbouwbestrijdingsmiddelen (okt. 1996). Dat men verduurzaamd hout (maar ook andere materialen zoals geverfd hout, spaanplaat, etc.) niet in open haarden en houtkachels moet verbranden wordt door het Ministerie onder de aandacht van burgers gebracht door middel van de folder «Verstandig stoken».
Daarnaast zal er in de toekomst ook informatie worden meegeleverd bij de aanschaf van verduurzaamd hout met een KOMO-keur. Deze eis is opgenomen in de kortgeleden herziene beoordelingsrichtlijn voor certificering van verduurzaamd hout. Onder het vernieuwde KOMO-keur zal de producent van verduurzaamd hout bij iedere partij een instructie voor de gebruiker meeleveren. In deze instructie wordt onder meer aangegeven hoe men met het hout in de afvalfase om moet gaan. Hout met het vernieuwde keurmerk zal naar verwachting vanaf begin 1999 geleverd worden.
Ook aan het bredere probleem van de overlast die het stoken van open haarden en houtkachels aan omwonenden kan bezorgen zal in de toekomst aandacht worden besteed. Hiertoe zal een handboek worden samengesteld waarin de problematiek van alle kanten wordt belicht. Dit handboek heeft een voorlichtende functie voor alle betrokkenen en zal mogelijke oplossingen naar verwachting een groter bereik geven.

7
Op grond van de eerder genoemde uitspraak van het Europese Hof alsmede op grond van een eerdere uitspraak van het Hof van 9 december 1994 (Lopez Ostra – Spanje) valt af te leiden dat een geval waarin een industriële bedrijvigheid ernstige milieuvervuiling veroorzaakt een inbreuk op het recht op een privé-leven van de omwonenden kan opleveren. In die gevallen kan voor de Staat een positieve verplichting bestaan om informatie ten aanzien van eventuele risico's te verstrekken. Uit deze uitspraken valt niet af te leiden dat er een positieve verplichting bestaat tot informatieverstrekking aan alle inwoners van Nederland met betrekking tot het verbranden van met arseen geïmpregneerd hout in open haarden, houtkachels en brandstapels. De situaties zijn daarvoor te veel verschillend.
Dit laat onverlet dat de Staat wel informatie verstrekt over de risico's van het verstoken van geïmpregneerd hout in open haarden en allesbranders, zoals in het antwoord op vraag 6 is aangegeven.

9
Neen. Zoals reeds in het antwoord op vraag 7 is aangegeven is de situatie met betrekking tot het verbranden van met arseen geïmpregneerd hout een andere dan de situatie die in eerder genoemde uitspraken van het Hof aan de orde is.

10
Reeds eerder is aan de Kamer meegedeeld hoe met beide moties zal worden omgegaan. Ik verwijs

hiervoor naar de brief van mijn voorganger Alders aan de Kamer van 28 mei 1993 (kamerstukken II, 1992–1993, 23 176, nr. 3) en mijn brief aan de Vaste Kamercommissie voor VROM van 18 december 1996. De genoemde uitspraken van het Europese Hof brengen hierin geen verandering.

11
Neen.